

Sygn. akt III UK 171/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania J. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2014 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 4 lipca 2013 r.

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji pozwanego ZUS Oddziału w S. odmawiającej prawa do emerytury.

Ubezpieczony J. Ł. 9 stycznia 2010 r. ukończył 60-ty rok życia. Dnia 25 kwietnia 2012 r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury. Na podstawie przedłożonych dokumentów pozwany ustalił, że na dzień

1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat, natomiast nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazując na tę ostatnią okoliczność, decyzją z 28 maja 2012 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury.

Sąd Okręgowy podniósł, że rozstrzygnięcie sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Skarżący podnosił, że legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, który przypadał w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym Przemysłu Ceramiki Budowlanej „C.” w P. Oddział w B., poczynawszy od 1 września 1974 r. tj. od chwili powierzenia mu obowiązków spawacza-ślusarza do końca jego zatrudnienia w tym zakładzie tj. do 17 lipca 1977 r., co stanowi 2 lata 10 miesięcy i 17 dni, a także przez cały okres zatrudnienia w S. Przedsiębiorstwie Budownictwa Ogólnego w S. (późniejszym Przedsiębiorstwie Produkcji Prefabrykatów w S.) tj. w okresie od 18 lipca 1977 r. do 9 września 1991 r., co stanowi 14 lat ,1 miesiąc i 22 dni.

W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone postępowanie dowodowe dało podstawy do ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w drugim z wymienionych wyżej zakładów pracy, tj. w S. Przedsiębiorstwie Budownictwa Ogólnego w S. Przedstawione przez ubezpieczonego dowody w postaci zeznań świadków zatrudnionych razem z ubezpieczonym, tj. H. K., M. W. i L. D., a także dowody z dokumentów zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego potwierdzają, że w okresie od 18 lipca 1977 r. do 9 września 1991 r. wnioskodawca był stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudniony przy pracy polegającej na spawaniu elementów zbrojenia.

W ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do uznania, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym Przemysłu Ceramiki Budowlanej „C.” w P. Oddział w B. Z przeprowadzonych przez Sąd dowodów w postaci zeznań świadka S. S., zeznań samego ubezpieczonego oraz dowodów z dokumentów zawartych w aktach

osobowych wynika, że od 1 września 1974 r. ubezpieczony wykonywał prace polegające na spawaniu elektrycznym oraz prace montażowe na wysokości, ale nie były to jedyne prace wykonywane w tym czasie. Począwszy od września 1974 r., ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku spawacza-ślusarza w dziale remontowo-budowlanym i oprócz prac polegających na spawaniu i montażu konstrukcji metalowych na wysokości (mieszczących się w katalogu prac wykonywanych w warunkach szczególnych - wykaz A dział V pkt 5 i dział XIV pkt 12 załącznika do rozporządzenia) wykonywał również inne prace polegające na montażu konstrukcji na ziemi oraz umieszczaniu maszyn w obrębie hali, które to prace nie mieszczą się w katalogu prac wykonywanych w warunkach szczególnych. W tych okolicznościach nie można przyjąć, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w „C.”

W ocenie Sądu Okręgowego okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 1 miesiąc i 22 dni.

Apelację od powyższego wyroku złożył pełnomocnik wnioskodawcy, zaskarżając wyrok w całości.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z 4 lipca 2013 r. oddalił apelację. W uzasadnieniu stwierdzono przede wszystkim, że na etapie postępowania apelacyjnego sporne pozostały wyłącznie okoliczności związane z wykonywaniem pracy w Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym Przemysłu Ceramiki Budowlanej „C.” w P. Oddział w B. od 1 września 1974 r. do 17 lipca 1977 r., tj. przez okres 2 lat 10 miesięcy i 17 dni. Uwzględnienie tego okresu pracy jako pracy w warunkach szczególnych sprawiłoby, że wnioskodawca udowodniłby wymagany okres 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że w tym okresie skarżący nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Praca, którą wykonywał wówczas wnioskodawca była pewnym zamkniętym cyklem budowlanym, na który składało się szereg powtarzających się czynności - wzniesienie hali przemysłowej i wyposażenie jej w maszyny. Na cykl ten składały się nie tylko prace polegające na spawaniu elementów hali i montażu konstrukcji na wysokości, ale również

ustawianie i składanie konstrukcji na ziemi oraz wciąganie i ustawianie maszyn i automatów.

Z zeznań świadka S. S. wynika, że praca wnioskodawcy polegała na spawaniu konstrukcji i jej składaniu oraz osadzaniu automatów. Stąd też zeznał on, że wnioskodawca był zarówno spawaczem, jak i montażystą na ziemi i na wysokości. Również z zeznań samego wnioskodawcy wynika, że po ustawieniu konstrukcji hali wciągał maszyny, a praca na każdej budowie przebiegała podobnie - od budowy hali do ustawienia w niej maszyn. Z pewnością większą część czasu pracy zajmowało skarżącemu spawanie elementów i montaż konstrukcji na wysokości, ale nie były to prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Stałe wykonywanie pracy zakłada ciągłość przypisanych pracownikowi obowiązków i ich nieprzerwaną realizację. Zgodzić się należy ze skarżącym, że doraźne i sporadyczne wykonywanie innych prac, niebędących pracami w warunkach szczególnych nie oznacza zerwania z dotychczasowym zakresem obowiązków. Nie jest też przerwą, która wyklucza stałość pracy. Jednak w przypadku wnioskodawcy do jego stałych obowiązków należały czynności składające się na ciąg prac, polegających na wzniesieniu i wyposażeniu hali w maszyny produkcyjne, w tym czynności spawalnicze i montaż konstrukcji na wysokości.

Podkreślono również, że wskazane przez apelującego poglądy Sądu Najwyższego dotyczą innych stanów faktycznych niż występujący w niniejszej sprawie. Dotyczą dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A i łączenia dozoru bezpośredniego z pracą administracyjną związaną z dozorem oraz czynności spawacza łączonych z pracami przygotowawczymi do spawania, stanowiącymi integralną część czynności spawalniczych. Takie sytuacje w niniejszej sprawie nie występują. Wnioskodawca wykonywał wiele prac składających się na wzniesienie i wyposażenie hal produkcyjnych a rzeczywisty zakres jego obowiązków wskazuje, że nie wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy i stale prac w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia.

Ubezpieczony złożył skargę na powyższy wyrok, skarżąc go w całości. Zarzucono naruszenie: 1) art. 382 k.p.c. w zw. art. 232 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c. „przez dokonanie przez Sąd II Instancji odmiennych niż Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych stanowiących podstawę wydania wyroku w zakresie oceny pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym Przemysłu Ceramiki Budowlanej „C.” w P. Odział w B. w okresie od 1 września 1974 r. do 17 lipca 1977 r. w oparciu jedynie o ściśle wybrany fragment materiału dowodowego, a mianowicie zeznania świadka S. S. w części dotyczącej wykonywania przez ubezpieczonego umieszczania maszyn w obrębie hali produkcyjnej, traktując te prace jako stałe, związane z zakresem czynności, w sytuacji gdy prace te były wykonywane dorywczo i były incydentalne w stosunku do podstawowych prac spawacza-montażysty konstrukcji metalowych na wysokości”, 2) art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 2 ust. 1 oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia „przez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie, które doprowadziło do błędnego przyjęcia, że praca ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie Remontowo- Budowlanym Przemysłu Ceramiki Budowlanej „C.” w P. Odział w B. w okresie od 1 września 1974 r. do 17 lipca 1 1977 r. nie były pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu tych przepisów i w konsekwencji ubezpieczony – jako osoba nieposiadająca 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych – nie spełnia przesłanek do przyznania mu emerytury wynikających z art. 184 ust. 1 ustawy”, 3) art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS „przez jego niezastosowanie w sprawie, gdy ubezpieczony urodzony 9 stycznia 1950 r. - w dniu 9 stycznia 2010 r. ukończył 60 lat, w związku z czym w tej dacie nabył prawo do emerytury”.

Wniesiono o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego z 4 lipca 2013 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Apelacyjny, przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów z tytułu zastępstwa procesowego, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i ustalenie ubezpieczonemu prawa do

emerytury od 25 kwietnia 2012 r. Wniesiono także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania za wszystkie instancje według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nie mieć uzasadnionych podstaw.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że nie są uzasadnione zarzuty naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa procesowego. W szczególności należy zauważyć, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości zarówno ustalenia faktyczne, jak i prawne Sądu Okręgowego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd drugiej instancji odwołał się także nie tylko do zeznań jednego ze świadków ale do całego przeprowadzonego postępowania dowodowego. W żadnym razie Sąd Apelacyjny nie dokonał zatem odmiennych ustaleń faktycznych, jak twierdzi skarżący. Stąd zarzuty procesowe należało ocenić jako całkowicie bezpodstawne, a powoływane orzecznictwo jako pozostające bez związku z okolicznościami sprawy.

Oceniając natomiast zarzuty naruszenia prawa materialnego należało przyjąć, że stanowią one w istocie jedynie próbę polemiki z ustaleniami faktycznymi dokonanyymi w obu instancjach. Ustalenia te dotyczyły możliwości zaliczenia spornego okresu pracy ubezpieczonego do pracy w warunkach szczególnych. Jedynie zaliczenie tego, ponad dwuletniego okresu, umożliwiłoby nabycie prawa do emerytury. Sąd Apelacyjny trafnie przyjął, że z ustaleń faktycznych jasno wynika, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. Rację ma również Sąd drugiej instancji, że sporadyczne wykonywanie innych prac nie wyklucza możliwości zaliczenia pracy jako pracy w warunkach szczególnych. Mając na uwadze pracę wykonywaną w spornym okresie przez skarżącego nie można jednak opierać się na orzecznictwie dotyczącym prac związanych z dozorem inżynieryjno – technicznym.

Mając powyższe na uwadze należało stwierdzić, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, nie zostały naruszone wskazane w skardze kasacyjnej przepisy

prawa materialnego i procesowego, a zatem skarga kasacyjna nie była oczywiście uzasadniona.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji wyroku.